

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Naptó“, a vobis institutum ad c. libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Naptó“ című a.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Kéziratok nem ajánlatk stano.	Előfizethet a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt. István-tér 1.	Felelős szerkesztő: NÉMETH ÖDÖN.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre 2 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegülteket külön 30 kr Nyitáti sorozatát 50 kr. Többes-űri hirdetéseknek engedély
---	--	--	---	---

Ünnepeljünk!

(L.) Az ős királyi koronázó városra Székesfejérvárra magasztos ünnepségek várnak. Az egyházmegye lánglelkű püspöke sz. István sirjához egybegyűjti a magyar katolikusokat e hó 20-ára szt. István ünnepére.

Katolikusok!

Sz. István sirja fölött nem emelkedik a régivel vetélkedő bazilika, szobor sem hirdeti az államalkotó nagy királynak halhatatlan emlékezetét az ő városában. Budán fog ez emelkedni neomsokára!

De van az ős királyi városnak ércznél drágább kincse, fényes templomnál ékebb ereklyéje, a megdicsőült királynak sz. koponyája, melyet Isten gondviselése sértetlenül tartott fönn a nemzetnek századokon át, folytonos figyelmeztetésül, hogy sz. István szellemétől, az ő hagyományaitól e haza gyermekeinek eltérnie nem szabad soha!

Hazafiak! Katolikusok!

A haza ezeréves fennállását ünnepeljük. Képzeletünk visszaszáll a mult időkbé és gyönyörködve időz a nemzet nagyjainál, kiket válságos időkben isteni bölcsesség állított a haza élére. De a nagyok között is magasan emelkedik ki az első apostoli király, vallásos és hazafias léleknek legszébb ideálja.

Érezzük mi a millénium ünnepségei között, hogy valami nagyon hiányzik nekünk. Akármerre tekintünk, fény, pompa környez bennünket, de mindezzel még nem elégszik meg a mi hálás szívünk. Magasabbra tör! Erzelemmel a szivben, dicsőítő énekkel az ajkakon, és tettekre kész akarat-erővel kell meghajolni a nemzet igaz gyermekének sz. István előtt, ki nekünk a millénium dicsőségét megszerezte. Alapított, alkotott, védelmezett bennünket míg élt, s halála után érettünk esedezett szomorú óráinkban. Amiben meg nem segíthetett, arra pátronát adott az Égek királynéjában, ki Nagyboldogasszonya lón a magyar nemzetnek azóta. Tanúság rá a magyarok ezeréves története, hogy anyánk volt ő mindig és kegyelmes Asszonyunk!

Katolikusok! Igaz hívő Magyarok!

Sz. István napja az ezeréves ünnepségek legkiemelkedőbb mozzanata. A legszébb alkalom, hogy vallásos lelkünk és hazánkat forrón szerető szívünk hálaadójt

Égi védőasszonyunk és Istennek hű szolgálója, sz. István iránt lerójuk.

Ez gyújtotta lángra a megye Püspökének szerető szívét, azért hívta meg körülbelben a nemzetnek minden katolikus gyermekét sz. István sirjához. Ezért fordult szentegyházunk látható fejéhez, XIII. Leó pápához, hogy a nagy király sirjához zárandokló hiveknek teljes bucsut engedélyzzen az Egyház kincstárából. És a pápa apostoli brevével siet hiveinek lelki hasznára.

Örülhatsz Fejérvár városa! Nagyobb kitüntetés nem ért még, mint most. 45 napon keresztül lezessz a magyar nemzetnek bucsujáró helye.

A lánglelkű püspöknek hívó szózata elhat az ország minden részébe és hatása alatt megmozdul minden magyar sziv.

Gyönyörűség lesz látni, mikor e hó 20-án fényesebben, mint valaha, ünnepi meg az ős koronázó város első apostoli királyának dicső emlékezetét. Fölvonulnak a megye katolikusai lobogóik alatt, elzarándokol az ország népe, ki szereti még hitét, hazáját, hogy sz. István drága ereklyéjénél beszélje el szive bánatát és kérjen áldást az ezeréves hazára. Hatóságok, egyletek, egyházi és világi méltóságok emelik különösen e napon az ünnep fényét.

Ez lesz a vallását és hazáját tettekkel szerető katolikus szivnek fényes megnyilatkozása. Találkozása a katolikus szellemnek sz. István sirjánál. Manifesztációja apáink hitének ide illő fénynyel és pompával. Ünnepélyes hála a haza atyjának, legnagyobb jótévőjének.

Katolikusok! Tudjátok, hogy a bucsujárás fölfrissíti a lanyha lelket, és ideiglenes szenvedéseinket, melyeket bűneinkkel szerezünk, megrövidíti, vagy egészen is eltöri.

Föl tehát sz. István városába bucsujárásra!

Székesfejérvár lánglelkű Főpásztor gondoskodott arról, hogy lelketek megtalálja a mire vágy, a kiengesztelődést, bűnbocsánatot, lelkesedést a szent hitért. Jöjjetek sz. István sirjához, hiszen magyarok vagytok s a nagyok legnagyobbjának zengjétek dicsőítő éneket! A magyar hazának minden porszemé ő rá emlékeztet, a délibábos rónaság csak úgy, mint a

Kárpátoknak erdőkoszorúza hegyei; haza, alkotójától el nem választható soha!

Jöjjetek sz. István sirjához, hiszen katolikusok vagytok, unokái az első apostoli királynak, ki fejedelmi méltóságában nem tudott nemzetének nagyobb kincsét örökül hagyni, mint a sziklára épített szentegyházat a kath. hittel!

Hadd teljék meg áhítatos énekkel ez a város, vidék, mely elsősorban magának mondta őt; hadd legyenek megszentelve őseinknek itt alattunk porladó esontjai a ti jámborságtok által.

Éledjen föl ajkon, szivben a magyarok régi éneke: Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga, ki voltál valaha országunk istápjá; hol vagy István király!

Föl sz. István városába, bucsujárásra!

— A Goldstein Számi. Egy évvel ezelőtt egy gyalázatos zsidó nyomtatvány jelent meg, a mely a legimpertinensebb szemtelenséggel kérkedik, hogy a zsidó Goldstein Számi nem elégedett meg eddigi sikereivel, hanem most a szenteket lövöldözi le az oltár tetejéről. És a szöveghez mellélt képen a kajjalábu Goldstein Számi nyilával a keresztény vallásnak isteni Mesterét Jézus Krisztust öli le. A keresztény vallás provokációja ez s a királyi ügyesség, a mely a keresztény sajtó munkáit úgy üldözi mint valami véreb, daczára a hírlapi felszólalásoknak a Goldstein Számi naptárát nagy kegyesen elnézte, s türe, hogy a zsidó arrogancia büntetlenül gyalázhasson bennünket. Ha egyébb nem bizonyítaná a vallásatlan szabadkömüvéség uralmát Magyarországon, elég bizonyíték lenne ennek a gyalázatos nyomdatermékek protezsálása. Most a zsidó kiadó vállalat értesíti az országot, hogy a jövő hónapban megjelenik ennek a gyalázatos naptárnak második évfolyama is. És mondja valaki, hogy nem kellene bitcfát állítani a gazoknak kiirtására! Tízmillió katolikus vallásos érzését büntetlenül verheti arczul Magyarországon akármelyik pimasz zsidó gyerek. Mi nem kapunk elégtételt, ha csak majd nem veszünk megunknak.

— A kigázolás. Bánffy miniszterelnök meg van szorulva quota-ügyben s mert s aját erejéből nem tud kigázolni, most ugy szeretne segíteni magát, hogy a nemzeti párttal fuzionálni óhajt. Bármily régen kísért is a fuzió, azt hisszük nem egyébb árnyéknál, mely soha élő alakot nem ölt. Tartjuk olyan hazafiaknak a nemzeti-párt tagjait, hogy nem mentik meg a liberális kormányt a saját tisztességök rovására. Különbön Apponyi Albert gróf hétfőn este Budapestre érkezett, Bánffy pedig szombaton jönne meg a fürdőzésből.

Mai lapunk 8 oldal.

— Néppárti generális. Az iglói kerületben hír szerint a liberálisokat nem kisebb ember fogja néppárti program alapján megverni, mint Máriássy János nyugaltábornagy, a ki a jelöltséget elfogadta.

Sz. Istránnapi ünnepélyek sorrendje.

Dr. Steiner Fülöp Székesfejérvár páspöke augusztus 10-én Teeséről kelt és az egyházmegye összes papságának megküldött levelében következőképp rendeli el az egész egyházmegyében megtartandó Szt. István napi ünnepélyek sorrendjét: augusztus 19-én és 20-án az estélyi illetve hajnali harangszó után kevés időközrel a templomok összes harangjai meghuzassanak Szt. István tiszteletére és pedig egy uegyed óráig, a mit megelőzőleg a hívőkkel a plébánosok tudatni tartoznak. Magán, az ünnepély napján a templomok zöld gallyakkal, az egyes altárak pedig virágokkal ékesítendők fel. Az ünnepélyes szent. mise előtt szent. beszéd tartandó Szt. István jótéteményeiről, melyeket még életében nyújtott nemzetség és melyekkel országának alapját lerakta, megismertetvén s elfogadtatván népével a katolikus hitet. Az ünnepélyes szent. mise után elimádkozandó hercege Eszterházy Pálnak, Magyarország egykori nádorának a b. Szűzhöz intézett imája, azután a néppel együtt mondja a pap a következő imát: „Szent István királyunk, e szent ünnepeden ünnepélyesen igérjük, hogy katolikus szent hitünket, a melyet szent buzgalommal terjesztettél édes hazánkban, a Te dicsőséges példád szerint hűségesen, rendületlenül fogjuk vallani minden körülmények között, utolsó lehelletünkig; imádkozzál érettünk, imádkozzál királyunkért, imádkozzál örökségedért, édes magyar hazánkért.“ Ezen imához csatlólandó még ugyancsak Szt. István tiszteletére három Miatyánk és három Üdvözlég. Megjegyezzük, hogy Székesfejérvárott az ünnepélyek, a mint értetülünk az összes polgári és katonai hatóságok részvétele mellet reggeli 8 órákor kezdődnek.

Az ettyeki gyűlés.

Mikor a székesfejérvári gyűlésen megalkították a néppártot, bizonyonnyal nem gondolták a liberálisok, hogy az itt kimondott politikai elvek olyan rövid idő alatt kiszorítják a liberálisok szöge alatt működő szabaddémáveseket. Nem gondolták akkor még, hogy a néppárt olyan rövid idő alatt tarthatatlanná teszi helyzetüket.

A székesfejérvári gyűlést a múlt év őszén a moári néppárti gyűlés követte, a melyen a bodajki és a csakvári fejérmegyei kerületek jelentették be csatlakozásukat a néppárthoz. Az elmúlt vasárnap Fejérmegye ismét fényes tanúbizonyosságot tett vallásos hite mellett az ettyeki néppárti gyűlésen.

A vaáli kerület jelenlegi képviselője Lits Gyula a függetlenségi párthoz tartozik. Az egyházpolitikai harcok idején Lits egyike volt az új törvények legvehemensebb támadóinak. Nemosak az országgyűlésen, de a megye gyűlésen is gyakrabban nyilatkozott a polgári kázaság ellen. A tavaszodó évben azonban valószínűleg a közmondás hetedik évébe lépett Lits, mert hirtelen frontot változtatott. A vallásos, hitéért harcoló Litsből, szabaddémáves liberális lett. Beutazta a kerületét és a legdühösebben támadta azokat, a kikkel még a múlt évben együtt harcolt; s a mit annakelőtte rossznak, veszedelmesnek tartott, a liberális törvényeket nem győzte magasztalni. Az ismerősök osodálkoztak, „lázstól pedig meglepetve kérdeztek egymástól okát ennek a hirtelen fordulának, a melyhez hasonlót csak a hirhadt Pesti Napló produkált annak idején. Nem osoda ha könnyen elhitték az utóbbi időben szájról-szájra adott hirt, hogy Lits a kormánypart felé balansziroz és főispánságra aspirál. Titokban beszélnek arról a kerületben, hogy a „javulás“ után nem állapodik meg a hetedik évébe jutott képviselő s csak az új választásokat várja, hogy a független érzelmi polgárok mandátumával átmenjen a kormánypartoz.

Ilyen előzmények után nem osoda, ha az öreg Kereskényi Gyula érdi esperes és Magdics István ettyeki esperes-plébános buzgólkodása olyan fényes néppárti gyűlést eredményezett, mint az elmúlt vasárnapon tartott ettyeki népgyűlés.

A népgyűlés einőke Apponyi Géza

gróf volt, a ki kíséretével a reggeli vonattal érkezett a biatorbágyi vasútállomásra. A Reichneuban időző Metternich Paulina hercegné, szül. Sándor grófnő távirati rendelésre a biatorbágyi hercegi uradalom fogatát várták az érkezéket.

Ették határában 40 tagból álló díszes bandérium fogadta az érkezéket, a község előtt pedig Eóth főtanító vezetése mellett 30 fohérruhás leányka. A kölcsönös üdvözlések után a község lakosságának folytonos éljenzése között érték a templom előtti tere, a hol Magdics István esperes üdvözölte Apponyi gróft nagy lelkesedéssel keltő beszéddel. Apponyi meghatottan válaszolt a szivélyes üdvözlésre s a nép zúgó éljenzése között a plébánialakba mentek. Később nagymiséet hallgataak, mely alkalommal a vallásos nép zsufolásig megtöltötte a nagy templomot.

Deltájában kezdett a nép gyülekezni az ettyeki templom előtti téren. Kereskényi Gyula érdi esperes egymaga 180 kocsin 900 embert — csupa választót — hozott Tárnokról, Érdről és Sósoktról. — Bicskeről Szarka Gyula plébános és Gönczöl káplán vezetése alatt 80 kocsin 400-an jöttek. — Csákvárról Rácz Endre plébános 25 kocsin 100 polgárt hozott. — Alcsutórol és Felcsutórol Szauer László dr., József főhercege udvari káplánjának vezetése alatt 150-nél több polgár jött. — Török-Balint plébános, Zimány Ignác, a keresztény politikának esen veterán harcosza 30 kocsin 150 embert hozott. A távol Martonvásárról, József Ágost főhercege birtokáról is jött 20 kocsin vagy száz polgár. A tabajdiakat — 40-en voltak — Grill Géza főtanító hozta. Vaárlól Nagy káplán vezetése alatt 30 kocsin vagy 150 polgár jött. Biatörbágyról 50-en, Mányról Schneider János vezetése alatt 20 kocsin 100-an jöttek. Ott voltak azonkívül a vérszobogáriak, battaiak, szentpéteriek stb. stb. Hozzászámitva ezenkívül az ettyeiket legalább 5000 ember állott a tésrésen, mikor Apponyi gróf viharos éljenzéseek közt a gyűlést megnyitotta.

Beszédeben mindenekelőtt üdvözölte a gyűlésen megjelenteket, azután nagy lelkesedéssel közölte olvasta fel az elküldendő üdvözlő táviratok szövegét, melyek a következők:

Az utolsó kikelet.

— A »Fejérmegyei Napló« eredeti tárczája. —

Irta: Vaszary Gábor.

Nagyon gyenge mellű, sápadt arozu, köhögős fiu volt; az orvosok mindent megpróbáltak vele: nem használt semmi.

Szemében az a különös hideg fény fektűt már, melyet nagyon beteg, halálra készülő emberek kedélyvilága rajzol a szemekre. Sohasem panaszkodott, sohasem mosolygott. Fehér bőrűn átlátszó ereiben nem kergette a vért gyorsabban sem bánat, sem öröm: ép oly komoly, közömbös tekintettel nézett édesanyja könnyes arozába, mint nézte a magasban futó felhők játekát, órákig — hallgatagon.

A bánat, öröm, halál — csak filozófiai reflexiókat kelteettek fel benne, csak a rideg filozófia napsugártalan világában érezte jól magát, honnan száműzve van a szeretet, kitagadva a hit s bonzasztalon a dobogó, zajongó sziv.

Falura kell vinni, mondták az orvosok, egy-két hónappal talán tovább él. S az anya megtagadta szivét, hogy egy-két napot toidhasson fia életéhez: belezeyezett.

Hideg, nyugodt arozozal ölelte meg apját, anyját, a ki zokogva osokolta még kezét is a rideg lelki beteg fiunak; az apa szemében is megosillant a köny, hisz oly könnyű sirni, ha valakitől örökre buosuzunk.

Miért sirtok? — Tudjátok talán, hogy én már élve nem jövök vissza? Hát érdemes azért sirni? — Az anyag, melyből vagyok, itt marad, csak átváltozik: por leszék, melyet láthatok majd mindennap a napsugárban kavargolni, mely az ablakon beszózik szobátokba — — Nem

hiszitek, pedig ugy van. Az a zongorán ott felejtett porszem, melyért megszüdátok a cselédet, hogy le nem törölte, talán egy kedves lény porszivéből egy atom, a kit ép ugy szerettek, mint engem.

Később, ha majd az idő elmosssa emlékekből az én képemet, haragudni fogsz anyám, ha egy porszemet ott találsz belőlem a diszkótéű könyvek aranyos tábláján, melynek vig történetein akkor már nevetni is tudsz.

Hiába rázod a fejedet.

A kalapját lehuza a szemére; a koozi kiborogott a bankár udvarából s még csak hátra sem nézett arra a porba esett, zokogó asszura — az édes anyjára. Hallotta még az apja remegő hangját, a mint utána kiáltotta:

— Aztán irj néha-néha édes fiam, ha nehezre nem esik.

Aztán csak néztek-néztek utána, míg az utolsó porszemem látták abból a porfelhőből, mit a lovak lábai s a koozi kerekai alól kapott föl a szél, s mikor már azt sem látták, betámo lyogtak a fényes termekbe — — sirni, szomorkodni.

A koozi kerekai egyforma gyorsasággal gördültek, s a beteg fiu egyre bámoló nyitott szemekkel dől hátra ülésében, nem gondolva senkire, semmire. Az új két oldalán gyorsan repültek a házak, a fák, melyeknek ágain halványzöld levélkékét rezgetett az enyhe tavaszi levegő.

A mezők virágai mutogatni kezdék halvány szineiket s a melegdőlék levegőben hallatszott már egy-két korán felébredt bogárka röpökössének zaja: az alvó kikelet elmosolyogta magát.

De ő mindezekből nem látott semmit. Nem illette szivét a sirjából kikelő természet szelid pompája. Lelke, mit a különféle filozófiai irányok megtevesztettek, a lét és czél problémáin tételődött s végig kalandozott azon a csudás országán, melyet őnmaga kigondolt. És meg volt győződve, hogy az a hit fénye és a szeretet melege nélkül világ, a mit az ő filozófiája alkotott: az az emberiség küzdelmeinek határa melyen tul semmi, semmi sincs. Csudálatos filozófijának bizonyítékai is voltak, hisz a mai modern világban nem azok a nagy emberek a kik szeretnek, hanem a kik gondolkodnak megfejtethetlen problémákon, lenyűgöznek láthatatlan erőket s zakatoló gépeket hajtataak velük.

Észre sem vevé, hogy lassanzént szűrkébb lön a mezők felett hullámozó levegő, hogy a fák ágazatai közül kibukkanik egy piros fedelű fohér templomtorony, tetején messzeosillógó aranyos keresztel: a perjesi templomtorony. Nem látja, hogy a fasor másik végén is porfelleg verődik, hogy valakik jönnek ott szemközt.

Azok a valakik pedig a beteg fiu rokonai kik élbe jöttek. A hatalmas porfelhőből ki-kivilan a tiszta, osillógó lószerszám; lassanként kibontakozik maga a vágatató koozi s a beteg előtt ott áll három kis rokona alakja kipirult arozozal, mosolygó, ragyogó szemekkel.

Mindjárt megismerik, pedig sohasem látták. Leocsokolják arozázól a port megrázzák vékony karjait: Isten hozta! Isten hozta!

Irenke, a legnagyobb, beül melléje, s beszél a hallgatag betegnek a osendes faluról, a kis templomról, hol ünnepeken oly szomoruan zúg az orgona; a nádas tórol, hol osónakra ülve holdvilágos estéken, hallgatják a vizmadarak zaját; a szőlőhegyekről, a szüreti vig napokról,

József főherceg ur Öcs. és kir. fenségekének Alcsuth.

Az Ettyeken, Fenséged megyéjében ma gyűlésző néppárt szive sugallatát követve, sini hódolatát nyilvánítja Fenséged iránt és hazafias örömmel megragadja az alkalmat, hogy Mária Dorottya főherozegnő ö Fenségekének, Magyarország gyöngyének eljegyzésére a Mindenható Ur Isten áldását esdje. A gyűlés elnöke: A pponyi Géza gróf.

József Ágost főherceg ur öcs. és kir. fenségekének Martonvásár.

A mai napon Ettyeken tartott néppárti gyűlés, midőn hódolattaljesen üdvözli Fenségedet, egyszermind kéri az Istent, hogy Fenségedre mai születésnapja alkalmából bőséges áldását árasssa. A gyűlés elnöke: A pponyi Géza gróf.

Dr. Steiner Fülöp püspök ur ö méltóságának Teés.

A Méltóságod egyházmegyéjében Ettyeken ma tartott néppárti gyűlés hódolattaljesen üdvözli Méltóságodat, mint az egyház és a hazafelkes bajnokát. A gyűlés elnöke: A pponyi Géza gróf.

A táviratok szövegének felolvasását követő eljenzés lecsillapultával, a következőket mondotta Apponyi gróf:

Fogadják szives üdvözetemet a ki a szomszéd Tolnamegyéből jöttem, a hol már két ízben nyilatkozott a polgárság a nép programja mellett. Örömmel jöttem ide a szép Fejérmegyébe, a hol a néppárt csirját találom. Ezen megye székhelyén pendítették meg legelőször a néppárt eszméje, e megye polgárai voltak az elsők, a kik a néppárthoz csatlakoztak. (Zajos eljenzés.)

E megye a mi vezéreink szülőföldje. (Dörgő felkiáltások: éljenek Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móricz grófok!) Isten éltesse Fejérmegyét, vezéreinket és önököt, derék közkatonáinkat! (Zajos eljenzés.) De most engedjék meg, hogy elmondjam, a mit egy héttel ezelőtt elmondani Szécsényben megakadályoztatam. (Halljuk!) Sajnos, ott megakadályoztatam, de ennek oka nem az odaváló nép. A szécsényi tüntetés szűkebb körre szorított és épen ezért nem képes megváltoztatni meggyőződésünket. (Eljen.) Tudjuk, tapasztaljuk mindennap, gyűlésről

gyűlésre, hogy azon gyanúsítások, a melyek ellenünk szóratnak, nem fognak többé. (Felkiáltások: Visszasznek a gyanúsítókra!) Vallás- és nyelvklönbség nélkül a néppárt zászlaja alá sorakozik a nép, de ez nem választ el minket más felekezeteitől, más pártoktól. A kormány csak azért akarja összevessíteni a néppártot a többi becsületes ellenzéki pártokkal, mert interduos litigantes ő mint harmadik szeretne diadalmaskodni.

Csak hogy hiábavaló minden erőlködése. Bebizonyítja ezt Ivánka Zeigmond nemzeti párti képviselő proklamációja is. Midőn mi egyrészt nyugodt lelkiismerettel bízunk saját pártunk törekvéseinek helyes voltában, mégis megnyugtatólag hat az, hogy egy másik pártnak, a nemzeti pártnak egy veterán protestáns harcosza elismeri, helyesli a reviziót-hangoztató törekvésünket, nekünk és minden igazi ellenzéki pártunk tegeverbarátosát, szövetséget ajánl. (Zajos eljenzés.) En örömmel viszonzom a revizió alapján ezen baráti üdvözetet. Hazafias csóljaink egyet és ezért a szövetséget elfogadjuk. (Zajos helyeslés.)

Ez persze nem zárja ki azt, hogy minden párt a saját keretében saját meggyőződését, saját programját diadalra akarja juttatni. (Helyeslés) Adja Isten, hogy a becsületes ellenzék ezen ösztartásának győzelem legyen a vége. Adja Isten, hogy a kormánypártot is beteljesdők a régi közmondás: A ki másnak vermet és, maga esik bele. Kívánom a néppárt diadalát. (Eljenzés.) Isten éltesse a néppártot! Isten éltesse önököt! (Zajos, szünni nem akaró taps.)

Azután a németek részére felállított külön tribuna ment a gróf s ott ugyanezt a beszédet mondotta el. Mindkét helyen zajos eljenzéssel fogadták a beszédet.

Apponyi Géza gróf után Wildfeuer Károly tanár lépett elő és népszerű előadásában kitünő képét festette az új rendnek. A polgári házasság — mondta a szónok — olyan, mint a kívül szép, de belül roskadt akna. Látszólag csak a házassági jog egysége a cél, de valójában a kereszténység csontja, veleje ellen irányul a támadás, különféle felekezetek házasságkötését elősegíteni: az abszurdum. Az egyház politika másik czélja volna a vallási béke helyreállítása. De most a helyzet még rosszabb. Más érv: a zsidók beolvasztása. És ha körfezünk egy zsidót, akar-e beleolvadni a kereszténységbe, kérdi:

— Wie bajszt Verschmelzung? (Zajos derűltés.)

Minékünk csak úgy kell a beolvadás, ha a zsidók megkeresztelkednek. (Helyeslés.) Hanem azért a keresztények birtokai beleolvadnak a zsidó birtokokba. Azt is mondták, hogy a polgári házasság megszünteti a vadházasságokat.

Franciaországban, a hol 1791-ben hozottott be a polgári házasság, hanem azért ott, nem hogy nem szaporodott, hanem évről-évre csökkent a házasságok száma. A vadházasságoké meg növekszik.

A polgári házasság, a hol betették lábukat a szabadkőművesek, behozottott. A szabadkőműveség meg akarja semmisíteni a házasság vallási jellegét. Az állami anyakönyvekről szólva, esoteli a jelenlegi anyakönyvezetők megbizhatatlanságát. Azt se tudják már szegény anyakönyvezetők, hogy a sok rendelet közül mit teljesítsenek. Hét még az új rend olcsósága! A vallászsabadságot is elítéli a haza javának szempontjából. Ezen három szerencsétlen törvény reviziójára, a földműves az iparos törekvéseire iparkodik a néppárt. (Zajos eljenzés.) Miért nem adoztatja meg a kormány a milliómos börziánereket? Mert azt mondja a pénzügyminiszter: nem néz ki belőle semmi! (Élénk derűltés.) Közbeszólások: De a szegény nép nálkinéz valami? — Szavait a néppárt éltetésével zárja be.

Az eljenzés lecsillapultával Lepsényi Miklós lapszerkesztő tartott nagyhatalú beszédet az „új rend“ del járó rendelkezésekről. Tréfiás, humoros beszédet sokszor félbeszakította a nevetés és eljenzés.

Utána dr. Varga Deszö tartott nagyhatalú beszédet. Nagy meglepetést keltett beszédének a börze vonatkozó része. Elmondotta, hogy Ruid Gusztáv utánjárásának sikerült leleplezni, hogy a börzének az ilyen megolyan bő természetéről színek ereszett hirei mind hamisak, hazugok, hogy az a tulajdonosok sok gabona csak pappirgabona. Oroszországban tavaly 40,000 ember halt éhhalál és Magyarországól évenként 15—20,000 ember vándorol ki Amerikába az éhhalál elől. — Hasonlat tette érthetővé azt, hogy az iparos és a kereskedő a földművessel él vagy hal. A béka meghívta a mezei eget lakomára, zsinogot vett elő, egyik végét a maga lábára, másikat az egér farkára kötötte s hogy elpusztítsa az eget, bengrott a vízbe; az egér belefutott. Láta a vizen uszó testet a kánya, lecsapott és

mikor a szines rakéták susterogva szállnak a csillagok felé s a csendes, szellónélküli, holdvilágos alkonyokról, mikor a tornáczon ülve az apa beszél azokról a jó és rossz tünderekről, a kik az emberek közt élnek. — Oh itt hamar meglehet gyógyulni.

A beteg fiu úgy elgondolkodik — ilyen világot nem látott még soha. Lopva ránéz a csacsogó kis lányra: az Irénke haja mintha aranyos volna, úgy ragyog a napfényen — és ha ez a kis lény meghal, ebből is csak olyan por lesz, mint a többiből.

Irénke is elhalt.

Rosszul esik neki, hogy a halványarozu beteg nem örül semminek, nem mosolyog, nem szól hozzá semmit. Ólőbe bocsátja kis kezét szomoruan nézi a mellettük futó fákat, melyek alig hallhatóan zörgetik felettük összeboruló ágait.

Hallgatva vágatnak be a tisztartó lak udvarára, hol szives örömmel várják a rideg vendéget. Megölelik, megcsókolják, s ő nem ölel, nem csókol vissza senkit.

Megmutatják neki szobáját: a bankár szönyegeivel fedve az egész, „hogy még saját lép-teinek zaja se riassza meg álmodozó lelkét s e percztől kezdve a házban hangosan még örülni sem szabad.

Felverte ugyan a ház nyugodalmát, de azért lassankint megszokták őt s ő is jobban érezte magát, mint otthon; itt nem sirtak, nem csókolták mindennap. Könnyeik közé temette magát s ha kifáradt aggyal odaállt szobája ablakához, mely előtt szőlővel befutott lomb-sátor állott, nézte mint válnak a levelek mindennap sötétebb zölddől, mint tünik elő több és több rovar a föld mélyéből, mint szaladnak,

dolgoznak nap-nap után láthatatlan, szinte czél nélkül eredményért, épen mint az emberek.

De a mint a virágok szinesebbek lettek, melegebb a levegő s égetőbb a napsgár: a haragoszöld szőlőlevelek közül gyakran ki-kivillant egy kis rózsaszínű ruhácska, s ha a szél megingatott egy-egy szőlőlombot: előtűnt egy szőkefűrtű lányka alakja, a mint a himző ráma fölé hajolva, a tarka selyemszálak labirintjából csillagokat, virágokat himzett.

A beteg tudta, hogy Irénke az.

Elainte csak úgy elnézte őt, mint nézte a földön futkosó rovarok bármelyikét: szeretet, gyűlölet nélkül, szívén még rajt fektűt a hó, mit a filozófia zivatarja hordott oda s az a fényes tavaszi napsgár, mely fényt vetett sápadt homlokára, ő neki egész másról beszélt, mint annak a kékszemű leánynak, a ki mindenek örül.

Ő nem örült semminek; csak nézte mindennap a mindig mosolygó piros arozot a zizegő levelek közt, aransygaraktól körülragyogva és eszébe jutottak gyermekkorának tündér meséi — és mosolygott.

Mosolygott, mert nem tudta, hogy a filozofnak sem jó mosolygó leány szemekbe nézni s másról gondolkodni, mint a mit könyvei beszélnek, mert egyszer csak hazugságon fogja önmagát.

*

Irénke rég eltűnt már a lomb-sátorból s ő még mindig az ablaknál állott. Homlokát az ablak üvegére szorítva, nézett fel a szárkülő égre, a láthatár szélen futó felhőkre. A mély-séges csendben sokáig nézte azokat, s csak midőn az egyik felhőfoslány Irénke alakját ölté magára, akkor levé észre, hogy ábrándozik.

Mogorván lépett vissza az ablaktól s megfogadta, hogy többé nem gondol reá. Haragudott önmagára, komorabb lön, mint másaktólben vala, meghasonlott könyveivel, az álom kerülte szemét s bosszankodott a kis szárga kanárra is, mely a szomszéd szobában reggelent énekelni kezdett.

Bosszankodása okát megtudták s délben már a zöld kalitka üres volt és a madárka énekével együtt hallgatott el a vén zongora is. Nem szolt többé déntánonként, nem hallotta többé azokat a régi dallamokat, miket nem ismert és mégis ismerészek voltak, miket tán nagyon régen hallott valahol, mikor boldogabb volt, mikor nem volt még beteg: kis fiu korában.

Egész nap küzdött megával, nem akart Irénre gondolni s mégis alig várta a déntánt. Odaállt összefonott karokkal ablakához, tekintéssel végigjárta a kertet, a virágos ágyakat, a homokos utakat, de Irénkét nem látta sehol, csak a lomb-sátor előtt a földön fekvő rózsaszál mutatta, hogy Irénke tegnap itt járt.

Es ő nem hitte el magának, hogy nem a régi filozóf többé, hogy megváltozott, mig általában nem látta azt az Irénke hajából kiesett rózsát, mit saját maga hozott be a kertből.

S a mint nézte maga előtt a hervadó virágot, eszébe jutott, hogy ilyen az ember élete és meghorogott: óh hogy szeretne meggyógyulni... élni!

Miért? — erre nem tudott felelni, csak lehajolt a rózsaszálra, megcsókolta azt és sirt.

Tudta már, hogy szeretet, de azt is tudta, hogy késő. — Elgondolkodott, biztatta magát, hogy legyen a régi rideg filozóf — és a sápadt fiu könnyezve fogadta meg, hogy az lesz.

Megfogadta és másnap midőn a szőlőle-

fölkapta az egeret és vele a békét is és mindkettőt fölfalta. — Azt a választót pedig, a ki megengedi magát vesztgettetni, az esztergomi ember augusztusi malaczához hasonlítja, mely megya a csalogató kukorica után, míg végre leszurják.

Buzáth Ferenc az általános politikai helyzetet esztergomi nagy hatással. Szerencsétlennek nevezi a korszakunkat, mely a liberális politikai irányzat következtében erkölcsileg egészen elzúllott: megbolygatják a békét, hogy a zavarosban halászhasznának; kifosztják a népet vagyonából, hogy a nemzeti erőt, ellenállást lehetetlenné tegyék; a polgárságot rabigába hajtják, hogy önző érdekeik kielégítésére használhassák föl; vak szenvedélyvel még a hit ellen is intéznek most már támadást, hogy a nép a többi eszméket lelkesedni ne tudjon. Az általános erkölcsi romlottság tergerén egyetlen egy hajó evez biztosan a part felé, az a hajó melynek árbocán a néppárt zászlaja leng.

Német nyelven Losonczy Szabó Endre fejtegette a néppárt gazdasági programját. A szónok rövid, de népszerű s a népből vett példák illusztrált beszédét több helyen lelkes éljenzéssel szakította meg; az értelmes nép teljesen megértette a néppárt röviden, de világosan kifejtett gazdasági programját s mikor a szónok beszéde végén felhívta a hallgatóságot a nép javát az anyagi téren is munkáló néppárthoz való csatlakozásra, ezer és ezer ember kiáltotta lelkesen — Azzal tartunk mindhalálig!

És ebben a felkiáltásban jutott kifejezésre, hogy Lita Gyula mandátuma elveszett.

Apponyi Géza gróf ezután berekesztette a gyűlést.

A szép és részletes beszédek alapján — úgy mond — meggyőződést szerezhettem arról, hogy mit akar a néppárt. Ha e pártnak a haza és a polgárok javát ózó törekvéseit helyeslik és a magatok óhajait, kívánságait ismeritek föl programjában, akkor tartsaok ki a párt mellett és segítsétek ez elveket diadalra vinni! Hangoztassuk a reviziót és az egyházi politikai törvények módosítását. Mégis a törvények, mint higgadt, lelkiismeretes állampolgárok tartunk meg azzal a szándékkal, hogy a jövő képviselő választásánál törvényes uton a törvény megengedte eszközökkel a módosítást fogjuk sürgetni. Kéri a közönséget, hogy nyugodtan, békében oszoljon szét és háromszoros éjént kiált: „Éljen

velek közt újra megjelent a rózsaszín ruhácska újra a régi filozóf állott az ablaknál. De a beteg szív, melynek verése máskor alig hallatszott most dobogott erősen, még ujjai hegyén is érzés az érverés lökéseit s homlokára, arra a filozófus homlokára, felhő húzódott, mert a mosolygó arcú lányka szemében most könnyek csillogtak. — Irénke sirt: sirt a fiatal lányok keservével, kiknek szívében egy megszokott madárka elvesztése is fájdalommal okoz.

A beteg végigsimította kezével homlokát, s végigsimította nehányszor a szobát. Meg-megállt mellette keresztbefont károkkal, merően nézve a szönyeg furcsa alakjait; aztán lassan, vcnakodva kezébe vevé halapját s vonatott léptekkel a kert felé tartott. Léptei zaját elnyelvé az utak homlokja s Irénke csak akkor pillantott fel, midőn a beteg fiu már előtte állott.

Rátévé kezét a lány kis kezére s érzé, hogy az megremeg alatta; először nézett mélyen, hosszan a szemébe s máskor rideg hangja most szelidebben hangzott:

„Boosásson meg Irén e könnyekért. Bántat, könnyeket okozni tudom, hogy nincs jogom ott . . . hol nem szerethetnek. Hozza vissza kedves madarát, játssa tovább is kedves dalait, s ha lesz valami, mit megadni én is tudok, kérje azt tőlem: én örülni fogok.“

Irénke meglepetve nézett a beteg sötét szemébe. Boosánatot csak jó emberek kérnek. Míg ezt gondola, szemében a csillogó könnyekkel mosolyogva érinté meg az élébe nyújtott halovány kezét.

— Igaz, Ernő — eltalálta ön, hogy kis madaromat siratom, s bár nagyon szerettem, higye el, öre nem nehezteltem soha, hisz mennyi ideig túrte ön az ostopa kis madár lár-

szertett királyunk! Éljen a haza! Éljen a néppárt!

A gyűlésen jelenlevő polgárok egyideig még lelkesen éljenztek a szónokokat, aztán szétszösztek.

Négy órákor bankett volt a nagyvendégekben, a melyben Apponyi grófnak, a szónokokon s a többi vendégeknek kivál számos gazda és iparos is részt vett, a kik itt folyton megnülő ovációkban részesítették a velők legbarátságosabban társalgó Apponyi grófot. Felköszöntőket mondtak: Apponyi gróf a néppártra királyra, Vargha Dezső dr. Steiner Fülöp megyei püspökre, Buzáth Ferenc a kerületi papságra és Zimándyra, Kereskényi Gyula József főhercegre, Szarka Gyula Libits Adolfr, József főherceg jóságkormányzójára, Szabó Endre Zimándyra, Bonitz Ferenc az igazákra. Magdics István Apponyi grófra s a szónokokra, Maurer József ettyeki polgár a vendégekre stb.

*

Az ettyeki gyűlés elnökehez Apponyi Géza grófhhoz József és József Ágost főherozegek a következő távirati választ küldötték a hozzájuk intézett üdvözölő sürgönyökre:

Gróf Apponyi Géza
Ettyek.

Fogadják legőszintébb halánkat szives, jó üdvözlőnkért.

József főherczeg.

Gróf Apponyi Géza
Ettyek.

Méltóztassék részemről a népgyűlésnek legbensőbb köszönetemet — úgy üdvözletkért, mint imájukért — tolmácsolni. Imáim kéri a Mindenhatót, hogy áraszssa bőséges áldását a népre és vezérelje minden léptikön.

József Ágost főherczeg.

Megyei közigazgatási ülés.

Fejérmegyey közigazgatási bizottsága augusztus hó 11-én, kedden délelőtt 10 órákor tartotta rendes havi ülését báró Fiáth Miklós főispán elnöklete alatt.

A főgyelmi választmányba Czobél Gyula pénzügyigazgató távozása folytán a főjegyző előterjesztésre gr. Festetich Bennó főtanfelügyelő lett beválasztva.

Huszár Agoston alispán tudomására hozza a bizottságnak, hogy Julius havában a vármegyey közigazgatási terén semmi nevezetesebb ügy nem fordult elő, minden a rendes módon folyt le.

A földmívelésügyi miniszter elismerését fejezi ki Kenessey Kálmán, volt közigazgatási előadónak, lemondása alkalmával. A közigazgatási bizottság is jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz Kenessey Kálmánnak.

Klosch Ferenc székesfejérvári új pénzügyigazgató tudatja átiratban a közigazgatási bizottságot kinevezetéséről s egyuttal bejelenti, hogy a minisztertől 6 heti szabadságot kapott, melyett most élvez.

A földmívelési miniszter értesíti a gyűlést, hogy Ondó közszegben a filloxera föllépett.

A közigazgatási bizottság még a mult hóban a földmívelésügyi miniszterhez feliratot intézett, hogy változtassa meg azon intézkedését, hogy a sertésvész fellépése esetén az inficiált községekhez tartozó pusztákat is zár alá kell helyezni. — Erre vonatkozólag a miniszter tudatja, hogy az eddigi határozatát nem változtatja meg. Az ülés többek fölszólalása után ismét felir a miniszterhez, felhozva körülményesen azon indokokat, melyért esen határozatát megváltoztatását kéri. Tudvalevőleg vannak Fejérmegyében óriási kiterjedésű uradalmak, melyek másfélórányra is fekszenek azon községtől, melyhez tartoznak, s más községek alig félórányra, s mégis, ha azon községekben lép fel a sertésvész, melyhez az uradalom vagy pusztá tartozik, akkor ez is zár alá lesz helyezve.

A közegezségügyi a mult hónapban kiadott V. Házasságra lépett 55 pár; születés 624, halálozás 457 volt, a születés felülmulja a halálozást 167-el. Megbetegedés történt 2637. Az állat egészségügy is kielégítő volt.

A mérnöki és tanügyi havi jelentések felolvasása után az elnököl főispán az ülést bezárta.

máját. De a szeretetről ne itéljen ön — bossoson meg, hogy őszinte vagyok — ön, a ki talán sohasem szeretett, mert mi szeretjük önt. A beteg érzé, hogy arczát pir futja el.

— Lehet, hogy ugy van, mint ön mondá Irén, a könyvek erre nem tanítottak soha s a betegség sem arra tanit, hogy szeressünk, hanem hogy ne szeressünk, hogy könyvekből legyen az elválás: a halál. És én sokat tanultam s nagyon beteg vagyok, tudom, hogy halálos beteg.

Szavai tisztán hangzottak, szenvedély nem rezgett meg azokat; tekintete a fővénny csillogó porszeméin nyugodott, míg halovány keze a lombsátor asztalának márvány lapján pihent. Hallgattak mindaketten, csak a szőlőlevelek zizegtek körülöttük.

„Nem szerettem. Oly rövid volt az idő, mit keserűség nélkül éltem át, hogy szeretni megtanultam: nem maradt időm. Igaza van Irén. Igaza van. Tudom már, hogy élve is holt ember vagyok.“

Nem Ernő, ön csak szerencsétlen. Higgyen az emberekben. Szeretni nem késő soha.

Szeliden csengtek e szavak, a tavaszi illattól terhes levegőben kimondva.

A távol erődség felett némán, lassan húzódott tova a bárányszalagok csapataja, melyre félig behunytt szemmel sokáig nézett a rideg lelkű beteg filozóf.

Midőn a fellegek a messzeségbe tűntek, szemébe nézett a rózsaszínruhás kis lánynak s elhívé, hogy szeretni nem késő soha.

II.

A vörös-sárga szőlőlevelekkel befütt lombsátor, a hervadóvirágos kert, a még meleg, de kristályos levegőben messzire hallatszó márdárdal — — — már régen őszi időt mutat.

A beteg fiu két hét óta ma kelt fel először ágyából s kikivánczolt a szőlőlöngasba. Arca haloványabb, mint azelőtt, szemének tekintete fáradtan járja körül a hervadó kert minden ág-bogát, ki tudja, meglátja-e ezeket új virágait. — — — Irénke megismítja a beteg forró homlokát: Hogy érzi magát Ernő?

A beteg mosolyogva mondja el, hogy bizzik az életben, reméli, hogy meggyógyul, hisz olyan jól érzi magát. — Szavait köhögés szakítja félbe s az ajkaihoz szorított kendőn Irénke aggódva látja átszivárogni a piros vércseppeket. De a beteg tovább mosolyog s ez meggyújtja őt.

Boldogan ülnek a kis asztalnál s míg szemek a hímzőrámán nyugosznak, lelkük abban a végtelen sejtelmes világban barangol, melynek csak álmaik ismerik.

Nyugodt az egész nagy természet, csak a légből csendül meg halkán a távoli harangszó. A beteg filozóf égő sötét szemével felbámul az égre, abba a kék semmibe, melynek mintha közepéből jön az a siró, zokogó harangszó, mely ugy facsarja a szívet, pedig nem mond mást, mint, hogy valahol temetnek valakit.

Irénke feltekint.

— Lásza, Ernő, ma írhatna levelet.

A beteg megrezzenve néz rá:

— Kinek? . . .

— Az édes anyjának.

— Igaza van, Irén, ired szegénynek.

Irénke boldogan szalad be az írószerekért; addig a beteg fiu egy akácág száraz levelét tépi halkán, sutogva: Szeret . . . Nem szeret . . .

Az jött ki, hogy szeret.

Mosolyogva, elfáradtan dől hátra. Irénke hamar kinn terem. Szépen elébe rakja az ara-

Az alkotmány felfüggesztése.

Elértük azt, a mit a liberálisok már régebben bejelentettek: alkotmányunk felfüggesztését! Mert lehet-e másnak nevezni azt, midőn az államhatalom törvénytelenül megakadályozza a polgárok ezreit alkotmányos jogaik gyakorlásában? Lehet-e másnak nevezni azt, midőn a néppárti gyűléseket, minden igaz ok nélkül feloszlatják?

Szomorú időnek előjele, a kormány kétségbeesett jogtörvése, mert jól látjuk benne a szabadságimvesek mindenre kész harczmódorát. Jól tudják ők is, hogy a törvénytörés előbb utóbb a forradalomba kergeti a népet. És ők ezt akarják. Nincs erejük, hogy hatalmukat az igazsággal szemben megvédelmezzék, hát elakarják némitani. Azt akarják, hogy kihívó gazságunkkal erőszakos visszatörésre ingereljék a vallásos népet, hogy aztán halomra lövethessék ellenfeleiket a katonasággal. Ez a dicsőségeseen uralkodó liberálisnak liberális szándéka! Mit törődnek ők a legyilkolt nemzet kiömlő vérével? Ha nem sikerült kiölni a keresztény szellemet ravasz furfanggal az emberek lelkéből, úgy készek ők arra is, hogy egy nagy temetővé tegyék az egész országot, legyilkolva mindenkit, a ki vallásos és Istenhívó.

Nem riaszt bennünket vissza az erőszak. A felelőség a következményekért azokat illeti, kik azt előidézték.

Vasárnap két népgyűlést is feloszlattak a liberálisok.

Az egyik néppárti gyűlést Kőszegen akarták megtartani. Augusztus elején Major János községi prépost-plebánus bejelentette a gyűlést Porpáczy rendőrkapitánynál, a ki „Tudomásul vétetik“ záradékkal és pecséttel ellátva adta vissza a bejelentőnek. Mintán előzőleg gyalázatos nyomtatványok terjesztésével s más piszkos eszközökkel nem sikerült a

nyos szegélyű papirt, bemáricsa a tintába a tollat, kézbe adja, még a címét is megsugja, vállalja hajolva:

„Édes, kedves jó Anyám!“

És a beteg írja utána mosolygva.

Édes kedves jó Anyám!

A levegő a hervadó virágok illatot beviszi közéjük s a ragyogó ősi nap a veres-sárga szőlőlevelek árnyékát ráveti a levél fölé hajló két mosoló arcra, a márványasztalra s az aranyos szegélyű levélpapírra. Egy-két másodpercig perczegve fut a toll, aztán hirtelen megakad... A beteg arcát sápadt fehérszin önti el s fáradtan hátradölvé, a lombsátor oldalához támasztja fejét.

Szemeit felveti a felhőkre, ajkai suttognak valamit, — talán egy nevet — aztán beáll az örök nyugalom az agyban és szívben.

Szemei még bámulnak fel a felhőkre, de már nem látja fűrészes álkézait az az élettelen fehér kéz mereven szorítja ujjai közt a tollat, melylyel azt írta utoljára:

„Anyám, oly boldog vagyok, meggyógyulok —“

Az idő csak jár a kis ház felett, ütteti a kakukkos órát, fénnel és homállyal tölti meg a kis szobákat, s az öreg zongora hurjain néhanéhá megszólal a dal:

Valahol messze, valahol régen,
Sirt ástak egykor a temető szelén. —

Egyszer aztán elnémul örökre az is; az aranyosfűrtű fej körül is kigyulnak a viaszgyertyák: megássák a másik sirt is ott a temető szelén.

Igaz lett; az aranyosfűrtűből is por lett — mint a többiből.

gyűlést elrontani, T y p k a polgármester az alispán távirati rendeletére a gyűlés megtartását betiltotta. A gyűlés betiltása okán azt mondja, hogy a gyűlés bejelentve nem volt. Major prépost ennek alapján a kezei között lévő főkapitányi végzést a belügyminiszterhez terjeszti föl s ott kér — ha kap — elégtételt a törvénszegésért.

A másik néppárti gyűlést Veszprém megyében, Lovász-Patonán akarták tartani. A Kráczmavogel Francaz liberális lapszerkesztő ugodi kerületét nagyon veszélyeztette ez a gyűlés. Ki is ment a jeles képviselő az előző héten s megállapították a taktikát. Itt is a gyalázó nyomtatványok voltak az első eszközök, melyek azonban hatástalanok maradtak.

A gyűlés helyéül Wallis gróf átengete a kastély előtti terjedelmes parkját. A szónokok az erkélyről szándékoztak beszélni a néphez. A fölbérelt közel 60 ember azonban az erkélyre lépő szónokokat éktelen üvöltözéssel fogadta. Zichy Nándor gróf ekkor Végh főszolgabíró fölkérte, hogy csináljon rendet, mire a jeles ur azt válaszolta:

— Igenis kérem azonnal! Tekintettel az izgatott hangulatra, a gyűlést ezennel feloszlatom!

— De hiszen még meg sem nyitottam a a gyűlést — válaszolta Zichy gróf

— Az mindegy — válaszolta főszolgabíró, — én nem vállalom felelősséget semmiért. Aztán vette kalapját és elrohant.

A felbujtott és megfizetett csöcselék pedig a hatóság támogatása mellett kövekkel és tojjással hajigálta meg az erkélyen levőket.

Ilyen fegyverekkel harczol a liberalismus.

HIREK.

— *Lapunk legközelebbi száma, miután szombaton e hó 15-én Nagyboldogasszony ünnepé van, e hó 14-én azaz pénteken este jelenik meg.*

— **Isteni gondviselés.** Az isteni gondviselésnek megható bizonyossága az a kaland, melyet teési levelezőnk közöl velünk. Mint már megírtuk lapunkban József Ágost főherczeg augusztus 4-ikén meglátogatta dr. Steiner Fülöp megyés püspököt

Teésen, s ott pár napig vadászatott a nagy vadállománnyal rendelkező bakonyi erdőszegben. Augusztus 7-én, pénteken a főherczeg ismét kiment az erdőbe vadászni. József Ágost főherczeg, kit egyedül vadásza kísért a sötét-horogi völgyben óriási felhőszakadás érte. A fiatal főherczeg a hírtelen leszakadt esőzuhatag elől egy százados cserfa óriási lombjai alatt talált menedéket. Az óriási fa lombsátra sem volt azonban képes sokáig visszatartani az óriási erővel szakadó esőt, s az ágakon valószínű csatornák keletkeztek. A fiatal főherczeg csakhamar meggyőződött, hogy a százados fa csak az első pillanatokban nyújthatott menedéket. Eszébe jutott azonban, hogy az óriási cserfa egyuttal célponttúl szolgálhat a hatalmas villámcsapásoknak is, sa azért a vadással a kis távolságra levő „kőpajta barlangba“ vonult a felhőszakadás elől. Alig értek a barlangba vakító fény-sugár kápráztatta el a szemüket, melyet nyomban iszonyú recsegés és ropogás követett. A villám belecsapott abba a cserfóriásba, mely pár másodperczel előbb a főherczegnek menedéket nyújtott. — A fő-

herczeg hazatérve maga mondta el az esetet dr. Steiner püspöknek és környezetének. Érdekes volt, hogy míg az urak a kaland hallatára borzadva gondoltak, hogy milyen rettenetes katasztrófától mentette meg az isteni gondviselés a főherczeg, ő maga katonás rövidséggel és egyszerűséggel mondta el a kalandot, mintha tudatával sem bírna annak, hogy mily rettenetes veszély fenyegette életét. — A főherczeg szombaton 8-án utazott el a vendégszerető püspöktől, kinek megígérte, hogy szeptemberben a szarvasbűgés alkalmával újra felkeresi a teési erdőszegét. A várpalotai vasutállomásra dr. Steiner Fülöp megyés püspök, dr. Major Ferenc székesfejérvári főorvos és B undala Mihály budapesti központi lelkigazgató a püspök vendégei kísérték el. A fiatal főherczeg rendkívüli szívvelésséggel társalgott az öt kísértő urakkal, míg a vonat megérkezett.

— **Az alcuthi udvarból.** Mária Dorothea főherczegnő völgyéne Fülöp orleansi herczeg augusztus közepén Alcuthról zergevadásatra Tirolba megy, a hol vadásztárleret vásárolt. Szeptember hónap első napjában Mária Dorothea főherczegnő családijával Angliába, a Woodnorton kastélyba érkezik, a hol az orleansi herczeg bemutatja menyasszonyát a családjának. A főherczegnő szeptember 8-án résztvesz a meyerbridgei kápolnában, a párisi grófért tartandó rekviemen. Az esküvő után, mely legközelebb november elején lesz Schönbrunnban, az új házask Woodnortonba és Villamariquesba és később Fiuméba utaznak. — Mária Dorothea főherczegnő és Fülöp herczeg házasságáról a párisi Figaró a következőket írja: „Az orleansi herczeg már régóta hajlandóságot érzett Mária Dorotya főherczegnő iránt és Ferenc József király is tudott erről. Midőn a herczeg az eljegyzés előtt bemutatta magát Ferenc József ő Felségének és közölte vele, hogy Alcuthról jön, a király megcsókolta és így szölt hozzá:

— Menjen vissza oda, a hol a szerencseje van.

Később a király egy telegramban adta beleegyezését a házassághoz azzal, hogy a francia ház és a magyar királyi ház ez új frige legkiválóbb óhajásainak egyike volt. — József főherczeg és családja a családi öröm közben is megható módon gondoskodik a szerencsétlen véget ért László főherczeg emlékének megörökítéséről. Az ifju herczegről Strobl Alajos tanár több szoborművet készített, Benzur Gyula, a kintnő művész pedig most festi azt a képet, mely a főherczeget abban a ruhában ábrázolja, a melyben az utolsó vadászatára indult. Legújában a főherczegi család díszes szarkofágot rendelt a megboldogult főherczeg számára Strobl tanárnál, aki az arra jövő domborművű mellképet már el is készítette. A tarczi önkéntes tűzoltó-egylet József főherczeghez, mint fővédnökéhez Mária Dorothea főherczegnőnek eljegyzése alkalmából díszes kiállítású üdvözlő iratott menesztett melyre a főherczeg a következő köszönő sorokkal válaszolt: „Élénk örömmel és hálával vettem üdvözlő iratokat, melylyel engemet eljertette leányom, Mária Dorotyanak boldog eljegyzése alkalmából megünnözni sziveskedtek, mert ebben egy újabb megható tanujelét becsülöm az állandó, örömet fokozó, búbanatot enyhítő jó akaratnak, mely mindig velem és családommal érez, velünk bántódott és most velünk örül is.

Midőn kérnem az ezek urát, hogy valósítsa meg áldásával azon há kívánatokat, melyek a leányom boldogságáért oly meleg, ékes szótakban találhat megnyilatkozást, engedjék meg, hogy figyelmökről legbensőbb őszinte háláérzetemet kifejezzem.

— Az új nunczius Bécsben. Azújonnan kinevezett pápai nunczius megr. Taliani ma reggel érkezett Bécsbe, hogy állását elfoglalja. A pályaudvaron Locutelli, a nunciatura ideiglenes vezetője és Montagnini titkár fogadták az új nuncziust, a ki kevés ideig beszélgetve a fogadására megjelent urakkal, csakhamar kocsibaült a palotájába hajtattott. Megérkezése után azonnal hosszabb ideig konferált Locutellivel. Taliani már hosszabb ideig volt Bécsben, mikor még a müncheni nunciaturához volt beosztva. A pályaudvaron mindjárt megismerzte azokat, a kik másfél évvel ezelőtt már a bécsi nunciaturánál voltak a nevükön szólítva őket németül szóló hozzájuk. Taliani feltűnően hasonlít Agliardi elődjéhez, Galimberti nuncziushoz. Ugyanaz az alak, azok az arcvonások, mint Galimbertié, s haja is oly hullóképe. De ha beszélt, akkor rögtön fel lehet a különbséget ésmerni. Talianinak lágyabb hangja van s dél olaszországi akcentussal beszél. Az új nunczius már a legközelebbi napokban látogatást tesz gróf Goluchowski külügyminiszternél. A királyhoz, miután az uralkodó Bécsbe érkeztek nagyon el lesz foglaltva, Taliani csak a csári pár látogatása után megy kihallgatásra.

— A mi királynénk. Erzsébet királyné jelenleg Ischlben nyaral s az onnan érkező hírek szerint egészségi állapota a lehető legjobb. Eppen ezért a Felséges asszony a jövő hónapban hazajön hozzánk és egy egész hónapig fog itt tartózkodni, nagyrészt Gödöllőn. Ez okból nem lehetetlen, hogy olyan ünnepeken is részt fog venni, a melyen megjelenésére eddig nem is mertek számítani. A Felséges asszony nem érzi többé szükségét az idegerősítő tengeri utazásoknak és corinai kastélyát is eladja, melyet valószínűleg angolok fognak megvenni. A királynéira vonatkozólag jó híreknek bizonyul mindenki őszinte szívből örül az egész országban.

— Egy helyi lap sajtópőre. Miller József az „Alkotmány” igazgatója a „Székesfejérvár és Vidéke” című lap ellen rágalmazás és becsületsértés miatt sajtópört indított. A panaszos ügyvédje dr. Gütner Antal fővárosi ügyvéd a panaszlevelet már be is nyújtotta a budapesti sajtóbírószághoz. A sajtópör alapját nevezett lap augusztus 8-iki számában megjelent közlemény szolgáltatatta. Miután nevezett lap szokásos alacsony színvonalon mozgó harommodorában jónak látta ugyanaz alkalommal lapunkra vonatkozólag is megjegyzést tenni, megjegyeztük a következőket. A néppárt erkölcsi nem hasonlíthatók össze a Paleszkykat és Miklósokat nevelő liberálispart erkölcsivel. Mi nem követünk strucz-politikát. A szeptember 5-iki tárgyaláson jelen lesz tudósítók, s arról a legterjedelmesebb tudósítást fogjuk közölni. Többet annak a sáskákodó újságnak nem válaszolunk.

— Primitia. Gauruder Isaurus capucinus reudő áldozár augusztus 9-én tartotta első szent miséjét Moórott. A vidékről is annyian jöttek a primitiára, hogy a moóri kapucinusok nagy temploma szüknek bizonyult. Az alkalmi beszédet Haszák Kázmér eszéki kapucinus rendű házfőnök mondotta. Dében az új pap szülei hazánál összejöttek a rokonok s a meghívottak, kik a legjobb kedvben egész éjjel együtt maradtak. Az új áldozárt provinciális iproszonyi rendházba osztotta be s ott egy elemi iskolában, mint hitoktató fog működni.

— A Mátyás-templom fölszentelése. Nagy egyházi fényvel és pompával fogják a budavári Mátyás-templomot szombaton e hó 15-én fölszentelni. Az ünnepély reggeli 8 órakor kezdődik és délelőtt 11 órakor végződik. A szertartást Vasary Kólos bibornokérek

hercegprímás végzi. Jung János váczai, Boltizár esztergomi fölszentelt püspök, Bogisich Mihály cz. püspök, dr. Kohl Medárd primási titkár és a fővárosi papságból többen segédkeznek neki. A külső szertartás után a templom belsejét s itt a fölött, a szent László- és szent Imre melléköltárokat szentelik föl. A fölszentelés után a hercegprímás, Boltizár és Jung fölszentelt püspökök csöndes misét mondanak. Délután litánia és prédikáció lesz.

— Városi közigazgatási ülés. A város közigazgatási bizottsága augusztus hó 12-én a városház nagytermében br. Fiáth Miklós főispán előktele alatt rendes havi ülését tartotta. Felolvastattott a belügyminiszter leirata, melyben elrendeli, hogy azokon az üléseken, melyeken az anyakönyvvezetésről szó lesz, az anyakönyvi felügyelő is meghívassék. Az anyakönyvvezetői hivatalba egy díjnak van alkalmazva, kinek fizetését 1 frt 50 kr napi-díjjal az ülés kérelmezése folytán a belügyminiszter augusztus 1-től az államkincstáról fizetetti. — Az erdészeti szakiskola felvételi pályázata ki lett hirdetve, de arra senki nem jelentkezett. — Az izraelita hitközség új alapszabályait a belügyminisiterium vizsgáludta, a közigazgatási bizottságnak, hogy az alapszabályokhoz nem lett a régi alapszabály mellékelve s hogy az ülés véleményét mondjon felőle. Az ülés mivel még a régi alapszabály nincs kezénel nem mondhatott véleményt. — Ezután a különböző szakosztály rendes havi jelentései olvastattak fel. Az egészségügy, miután a halálozás 3-al multa felül a születések számát, kedvezőtlennek mondható. A nagyszámú halálozás a nyári időnek s főleg a szegényebb sorsu gyermekek közt fellépett bélhurut idézte elő, melyet nagyobb részt a szülők gondatlansága okozott. Született 82, meghalt 85 és házasságra lépett 17. — Az állategészségügy jó, a menyinyben sem járványos, sem ragályos betegség nem fordult elő. — A mérnöki jelentés szerint az országutak jó karban vannak s nem fordult elő semmi nem várt esemény. — A börtönügyi jelentés szerint jelenleg 75 egyén van bezárva. Julius hónapban egy szökéses eset is fordult elő, melyért a hanyagsággal vádolt börtönmeister és az egyik börtönőr ellen feyelmi eljárást indítottak. — A közgazdasági állapotot nagyon szomorú eredményeket mutat fel. Az idei termés a tavali eredmény csak felét mutatja fel. — A gyűlés 11 óra felé ért véget, mely után a közigazgatási bizottság egy része a városi kórház megvizsgálására ment ki.

— Lóverseny Székesfejérvárott. Az uhánusok tisztikara felkérte a „Polgári Lövészegyesület” választmányát, hogy a lövölde nagytermét engedje át augusztus 20-án, mivel a nevezett napon a szabadbattyáni ut melletti térségen lóversenyt rendeznek, s az után a lövölde termében táncmulatságot szándékoznak tartani. A lövészegylet tagjait és azoknak családját úgy a lóversenyre, mint az estélyre meghívta a rendezőség.

— Kórházvizsgálat. Báró Fiáth Miklós főispán a mai napon a közigazgatási bizottsági ülés után Havranek József, Diebala György, Tóth Aladár, Tóth Arthur, Keresztes Ignác, Gebhardt Bódog kíséretében a városi kórház megvizsgálására mentek ki. A kórház épületében dr. Major Ferencz tiszti főorvos, Trummer Sándor kórházi orvos és Laufenauer Ferencz gondnok fogadták a látogatókat. Megtekintették a földszinten a kórház konyháját s az örültek szobáját, melyben jelenleg két nő fekszik. Megtekintették ezután az emeleten a többi termeket, melyek nagyon tiszták, szellőzöttek és világosak. A látogatók különösen a műtőterem megtekintésénél fejezték ki meglegedésüket, hol dr. Major Ferencz főorvos bemutatott különböző műszereket, köztük különösen a kómorzólo magyarizátát hallgatták nagy figyelemmel, melynek legközelebb is sikerrel vették hasznát. Bemutatta a muzeumban levő kivett köveket is, melyek a főorvos kiváló ügyességét dicsérik. A kórháznak különösen műtőterme olyan mintaszerűleg van felszerelve, hogy bármely fővárosi

kórházjal hiállja a versenyt s azért a kórház nevezett orvosai mindennemű operációt végeznek. Az összes műszerek ára meghaladja a 2000 frtot. A kórház, melynek alaptőkéje 15.000 frt — bir 72 ággyal s évenként átlag 450 beteget gondoz. Báró Fiáth Miklós főispán legnagyobb fokú meglegedését fejezte ki a kórház gondnoksága a szobák tisztasága s szellőzöttsége felett dr. Major Ferencz főorvosnak de mindamellett nagyon kívánatosnak tartja egy-két megegy kórház sanaryu állapotát egy kórház felépítését. Azután az aggok intézetét vizsgálták meg, s ott is mindent a legnagyobb rendben találtak, csak a házának ösdiességét hozták fel bajul, de azon nemokára segítve lesz, amennyiben az agg intézetnek 113.000 frnyi alaptőkéje van, melyből egy modern ház építése ki fog telni.

— A katolikus egyetek országos kongresszusára vonatkozólag Gyürky Odón a kongresszus titkára a következőkre figyelemzést érdekelteket. Tekintettel a folytonos jelentkezésekre az iroda még mindig elfogad jelentkezéseket (Budapest, Koronaherzeg-utca 17. I. emelet, kath. kör.) A kongresszusnak eddig mintegy 2000 tagja van s egyike lesz a közelgő katolikus ünnepek legkiemelkedőbb momentumának. A kongresszusi iroda a kongresszus tagjainak figyelmét újból is felhívja a következőkre:

1. A kongresszus megnyitó ülése aug. 17-én, délelőtt 10 órakor Budapest keszfőváros új városházának nagytermében lesz. (Lipót utca.)

2. Ugyanezen nap este 8 órakor az ismerkedési estély a budapesti kath. körben (koronaherzeg-utca 17.) Rendeltetésen állanak a kör helyiségei, a kör udvarán szabad helyiség s a szerviztől borháza. Etkézés tetszés szerint.

3. A kedvezményes 26 kros ebédek az angol kisasszonyok zárdájában (Lipót-utca), a Mária-intézetben (soroksári-utca) s egyéb helyeken fognak kiszolgáltatni.

4. A kongresszus nagygyűlése után aug. 19-én, d. u. 2 órakor tartandó diszebed a kiállítási ünnepek csarnokában lesz. Egy teríték ára 3 frt 50 kr, ebbe azonban beleértődnek az italok is (sör, fehér és vörös borok).

A kik akar a kedvezményes ebédekben, akár a diszebeden részt venni óhajtanak, mielőbb rendeljék meg jegyeiket, nehogy tennakadás történjék.

— Tiszti bucsuestély. Szombaton, aug. 8-án este a vadászszolgaj tisztelétére bucsuestély rendeztetett a „Polgári Lövölde” termében. Az estélyen igen sokan voltak jelen a polgáriak közül is. A zenét a vadász, a honvéd, az uhánus és egy cigányzenekar szolgáltatta. Az estélyen tánc is volt, mely a reggeli órákban ért véget.

— A jó szívekhez. Egy szegény, évek óta mellbetegségben szenvedő róm. kath. nyomdai kerékhajtó munkás, kinek egy fellábu öcsőén kívül még két kiskoru testvére és özvegy beteg anyja van, segélyért fordult a nemeslelkűekhez. Szigorú házigazdája, mert egy negyedévi lakbérrel hátrálékban van, felakar mondani, s most éheznek és nyomorognak. — Bármily csekély adományt elfogad: Rezsák Imre, Győr Kosuth-utca 126. szám.

— A torkos szolgál. Székesfejérváron van egy kávéház s abban szolgált egy mindenes. A mindenes azt tartotta, hogy nincs senki másnak olyan jó itala, mint a gazdájának s ezért igyekezett minél többet abból a jó italból magának megszerezni. E célból kifeszítette a pincézet elválasztó léczeket s ott járkált be a jót élvezni. Azonban rajta vesztett, mert egy eldugott üveget megtaláltak s benne a Cacao ligort, melyet későbbre tett félre, hogy ne csak a pinczézet ihassék. Az utánjárás eredménye az volt, hogy ő figyelme vagy 9 üveg Serryt és sok más szeszélyes folyadékot kezel el, melyek torkában tüntek el a napfényes világból. Most a rendőrségnél várja a büntetést.

— A radosnyai kastély emléktáblája. Bende püspök jelenleg szépen restaurált és és századok viharait átél radosnyai kastélyában nyaral. Utolsó restaurátora ugylátszik

Kluch püspök volt, kinek czimere a homlokzatot díszíti. Az órást-torony helyett, melyet Bél Mátyás 1742-ből emlit, a népszögletes zárt épület négy sarkán egy torony emelkedik, valószínűleg Kluch idejéből. A hátsó falon az egyik ablak körármájában, ahol most a kápolna van, 1657. van bevésve, Szelepcsényi ideje s továbbá ugyanezen falon észak felé Telegdy czimere látható. A mult emlékei ezek, de legnagyobb nevezetessége az 17-ik század elejére, Forgách Ferencz gróf nyitrai püspök idejére esik. Itt szokott volt tartózkodni 1600 elején Forgách, a magyar kath. ellenreformáció erélyes megindítója; itt lakott vele a Selyéröl hívott Pázmány Péter is egyik szobában, a hagyomány szerint a kaputól földszint balra eső vendégszobában írta első vitáit Magyar István ellen 1602-ben. Bende püspök a halhatatlan Pázmány itt tartózkodásának emléket márványtáblával szándékozik megörökíteni.

— **Börtönvizsgálat.** A börtönvizsgáló bizottság aug. 12-én reggel 9 órakor Fiáth báró főispánnal élen vizsgálatot tartott. A bizottság az ellátás és élelmezés körül semmi kívánni valót sem talált. A mi a börtönhelyiséget illeti a bizottság annak a régen kifejezett óhajának adott kifejezést, hogy azok a mai igényeknek nem felelnek meg s hogy óhajandó lenne mielőbb egy megfelelő fogház építésével a hiányt pótolni.

— **Elmentek a vadászok.** Elhagyták Székesfejevárt felsőbb parancsra a vadász katonák. Elindultak hosszú utra, messze ki Galiciába, magunkkal vívén az egész város közbe csulását. Igen, közbecsulástunkat adott az egész zászlóaljnak, mert megmutatták, hogy kell a „civilis” kel barátságban élni. Kedden, aug. 11-én reggel fél 6 órakor sorakoztak az induláshoz a vásártéren. Megjelentek ott a Székesfejeváron állomásozó tisztek, élükön Zurn a Károly tábornokkal. A szemle után felhangzott a saját s a honvéd zenekar zenéje, a melyet tulharsoított az „imára” vezényező. Innen Pili-Csabára mentek az ott tartandó hadgyakorlatokra s azután pedig vonaton tovább mennek Galicia Trembovica nevű városába. Isten velük!

— **Bucsu a szőlőhegyen.** Szent Donátha a székesfejevári szőlőhegy templom patronája. Ennek név ünnepén azaz vasárnap a szőlőhegyi templomban nagy isteni tisztelet volt, melyen a város előkelő hölgyei csaknem kivétel nélkül részt vettek.

— **Szerenesétlenség a bányában.** Lapunk zártakor értesülünk, hogy ma délután négy órakor a „csucos-hegy” melletti városi kőbányában a köfetésre használt dinamit robbanása két ott dolgozó munkást súlyosan megsebesített. Az egyik munkás haldoklik, a másikat keze-fejét szakította el a robbanás. Az eset részletei még ismeretlenek. A helyszínére a rendőrség részéről Polczér Péter alkapitány ment ki délután 5 órakor a vizsgálat megjejtése végett.

— **Megtért szabadkőműves.** Domenico Margiotta egy megtért olasz szabadkőműves, mostanában nagy feltűnést keltő emlékiratot bocsátott ki: Adrianó Lemmi, vagy egy 33-as emlékiratai czim alatt. Munkájában megkapán adja elő, hogyan támadt a mai „egységes Olaszország”, hogyan csalták meg ennek szegény népét a patriotizmussal, hogy lett a nemzeti egység oszpan úrügy és eszköz a szabadkőművesek kezében arra, hogy az egyházat elnyomják. Ezt az utóbbi tényt maga az olasz kormány is beismerte az 1895. szeptember 20-iki bevonulási ünnep alkalmával, a mikor a szab. dk. művesek részvételét és a testületek közti első rangját kimondotta. Margiotta terjedelmesen foglalkozik Lemmi a hírhedt olasz szabadkőműves nagymester áldatlan működésével is. Kimutatja a szerző, hogy Lemmi keze az utóbbi évek alatt történt politikai merényletekbe és gyilkosságokba mindig bejátszott.

— **Belefult a kutba.** Pátán, Szőke István, Lajos nevű 14 éves fia oly szerencsétlenül esett a kutba, hogy bele fulladt. A vizsgálatot megindították.

— **Egyházi szerek,** szállók, miseruhák, keresztutú- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánkozik Szűts és társa, a bibornokérségi és Magyarországi hercegeprimásának udvari szállítói. — Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

Közgazdaság.

Kisipari hitelügy.

(K. Ö.) Kétségtelen, hogy a nemzetek konzervatív irányuló munkában fontos szerepet játszik a tőkének. Mely szerepet azonban a tőke csak egy töltheti be, ha szakítva a tőke nemzetközi munkásságának jellegével, a nemzeti irányú ápolását tűzi ki célul. Sajnos, az ingó tőke nem vetkőzik ki nemzetközi jellegéből soha, igazi hazája nincsen, mert csak az üzleti haszon köti ehhez vagy ahhoz az országhoz, az szerint, a mint érdekei kielégítést nyerne. Ennek a nemzetköziségnek, a tisztán üzleti spekulációnak, mely nemzeti munkát nem szolgál, tudható be az a gyűlölet, melylyel az ország produktív elemei a tőke sikereit iránt viseltetnek.

A tőke bevonását a nemzeti munkába a kormányok feladatát képezi. Csak neki állanak rendelkezésre azok az eszközök, melylyekkel a nagyítókat az ország kis elemei hitelgénei kielégítésére rávenni lehet. Erra várnak az ország kisiparosai 1884 óta, vagyis azon ipartörvény megalkotása óta, mely épen a kisiparos osztály romlására vezetett. A régi üzrendszer keretében nagyjából biztosítva volt az iparos hitele, a mai ipartestületek egy iparost sem mentenek meg a bukástól. És minél nagyobb a kisiparos osztály hitelszükséglete, annál bővebb hitelforrások nyitandók megmentésére. Tisza István államilag szubvenzionált bankja, a „magyar ipar s kereskedelmi bank” fényes eredménnyel zárta le mult évi mérlegét, de szeretnők tudni, hány kisiparost ragadott ki az uszora-hitel karmaiból. Az iparbank persze úgy okosodik, hogy hasznosabb dolog a nagy iparvállalatok s nagykereskedők hitelügyletének lebonyolításával foglalkozni, mint a kisiparosostájt a tönköl megmenteni, a mi legfeljebb nemzeti szempontból lehet kívánatos, de a nagytőkének vajmi kevés haszna van belőle. A mi jeles ipartörvényünk is csak — a nagyiparnak van előnyére, — holott bizonyos, ha a kisipar a nagyiparhoz hasonló bánásmódban részesülne, megélni, sőt fejlődni tudna.

Pedig mindenki tudja, hogy a nagyipar állami kedvezményeken kívül olesó hitelt kap, míg a kisipar, a kisipari hitelügy szervezetlensége folytán csak uszora kamat mellett tudja hitelt kielégíteni. Dániel ugyan megígérte a kisipar hitelügyének oly szervezését, mely minden jogos igényt ki fog elégíteni. Kétkedve fogadtuk az ígéretet, mert mit lehet egy oly kormánytól várni, melynek minden törekvése a bankok dividendáit szaporítani, ha az alatt tönkre is megy a kisipar. Nem is csalatkozunk. A feltételek, melyek alatt a kisiparosok 400 ezer korona hitelben részesültek volna, oly súlyosak voltak, hogy a kis iparostestületek azokat el nem fogadhatták. A feltételeket természetesen nem a miniszter, hanem a bank szabta meg. A kisipari hitelügy rendezése ezen az uton ugyan dugába dől, de a budapesti takarékpénztár s zálogkölcson-intézet a kisipari hitelügy rendezése körül tanusított hazafias magatartásáért zálogházaknak alapítására és kizálogról szóló záloglevelek kibocsájtásáról már előre kapott engedélyről ugyan el nem fog mondani.

A dolog azonban nem aludt el. Következett a második felvonás. Dániel engedve a sokoldalról jövő sürgetéseknek, tanácskozmányt hívott össze. Eredménye ennek az értekezletnek ugyan nincsen, mint pozitív eredményt mindössze annyit jeyezhetünk fel, hogy Dániel is kénytelen volt elismerni, hogy a szövetkezetek legalkalmasabb módjai a kisiparosok hitelgénei kielégítésére. Másodszor, hogy az ipartestületek oda nyilatkoztak, hogy az iparosok hitelügye rendezése ne a szövetkezetek központi hitelintézetére, hanem külön, kizárólag az ipar-

rosok hitelügyletével foglalkozó intézetre bízassék. Mialatt az ipartestületek e tárgyban részletes előterjesztést készítenek, a kereskedelmi miniszter elrendelte az országban működő ipari szövetkezetek adatai összeírását.

Igy áll a kisipari hitelügy jelenleg. Az ipartestületek előterjesztései kedvező megoldást fognak-e nyújtani, alig merjük hinni. Mindeztől legalább hiába keressük a kormányban azt a hajlandóságot, mely a kisipari hitelügy megoldásával, kisiparunknak biztosítana jövőt. — Azért ne lankadjon a hivatott tényezők buzgalma iparos szövetkezetek alakításában. Mert bizony magunkra vagyunk hagyatva.

* **A szerb sertések.** Megirtuk volt, hogy jelenleg a magyar kormány kiküldöttei vizsgálják a szerb sertéseket. Most Belgrádból azt az értesítést vesszük, hogy a magyar-szerb vegyes állategészségügyi bizottság, mely Szerbia belsejében a sertés-állományt vizsgálja, nagyon sok beteg állatot talált. A boncolásnál legnagyobb részt szájszáj- és kórómájást konstataáltak. Természetes, hogy ilyen körülmények között józan észszel szó sem lehet a határ megnyitásáról. Még megmaradt nagyon csekély számú állományunkat nem fogjuk kiszolgáltatni a biztos veszélynek és nem is merjük feltételezni, hogy a kormány ezuttal a kapott jelentések után is képes volna magát a szerb hatóságok által félrevetettetni, hogy aztán rövid időre a zárlat feloldása után, magát harmadszor is kompromittálva, ismét kénytelen legyen a szerb disznókat kitiltani.

Felhívás

Magyarország összes sport-egyesületek tagjaihoz.

Kedves Sporttársak!

Ő Felsége a király f. évi szeptember hó 27-én fogja több európai fejedelmi személyiség részvétele mellett a

V A S K A P U T

ünnepélyesen megnyitni.

Több oldalról nyilvánított kívánságra elhatároztuk, hogy ez alkalommal külön gyorsvonattal és külön hajón — a kies aldnai vidékek érintésével — nagy társas kirándulást rendezünk, a melyen sportegyleti tagok, azok családjai és tekintettel az ünnepély nagy nemzeti fontosságára vendégek is vehetnek részt.

Alkalmat akarunk nyújtani ezzel a sporttársaknak s a szives látót vendégeknek kényelmesen és kevés költséggel e világra szönnepélyen résztvenni, mely hivatva van a magyar névnek az egész világ előtt elismerést és dicsőséget szerezni.

Aradon a nemzeti kegyelet adóját röjükle, a mennyiben testületileg meg fogjuk köszörszteni a vértanuk szobrát.

A kirándulás érdekességét még azzal fogjuk emelni, hogy Herkulesfürdőben és a célra készített kerékpár pályán kizárólag magyar sporttagok részvétele mellett nagy ünnepi atletikai és kerékpár-versenyeket rendezünk, melynek védnökeiül sikerült a sportnak lelkes híve, nagyméltóságú Berzeviczy Albert ur v. b. t. t., a képviselőház alelnökét megnyerüni. A versenyek Ő Felsége a király és a többi legmagasabb személyiségek jelenlétében fognak megtartatni, a mi annyival is inkább emeli az ünnepély fényét és impozáns voltát, mert a sporttörténelemben ez eddigelő egyedül álló eseményt képez.

A kirándulás rendezését általánosan ismerő sporttársunk Beszedits Iván ur vállalta magára, a kinek e térer szerzett sok évi gyakorlati elég biztosítékot nyújt a kirándulásnak szak-szerű technikai kivitelére, mint arra nézve is, hogy minden résztvevő kellemesen emlékezzék vissza e nagyszabású kirándulásra.

Összekötötésüknek fogva sikerült a részvesvasúti és hajótársaságoknál oly nagy kedvezményt kieszközölni, minőt semmi más egyesület vagy társaság nem élvezhet, alkalmat nyújtva ily módon sporttársainknak jutányos részvételi

árak mellett ez emlékeztet kiránduláson résztvevőket. A kerékpáros résztvevőknek ajánljuk gépeiket is magukkal hozni, mert több szép apró kirándulás van tervbevéve. A résztvevő hölgyek kényelméről úgy az utazás, mint az elszállásolás alkalmával gondoskodunk.

Föl tehát kedves sporttársak, ránduljunk testületileg mi is e történeti nevezetességű helyre és igyekezzünk annak magasztosságát tömegesen részvételünkkel emelni.

Sporttársi üdvözléssel, a rendezőség nevében:

Beszéds Iván, Gruby Dezső, Jelfy Gyula,
II. M. B. C. tagja. a N. T. E. tagja. M. H. B. C. titkára.

Társas utazás a Vaskapuhoz.

Utítterv:

Utirány. Oda: Budapest—B.-Csaba—Arad—Temesvár—Oravicza—Marillavölgy—Anina—Baziás, innen külön hajón Vaskapu.

Vissza: Vaskapu—Orsova—Mehádia—Herkulesfürdő—Temesvár—Szeged—Budapest.

Indulás Budapestről folyó évi szeptember 24 én reggel 7 órakor a keleti pályaudvarról külön gyorsvonattal.

Meneterv:

Érkezés Aradra 12 órakor délben. Ünnepléses fölvonulás a vértanúk szobrához, annak megkoszorúzása. Ezután a város nagy éttermében zene mellett diszbéd. Délután 3 órakor indulás, érintve azon közbeeső állomásokat, a hol a vidéki résztvevők csatlakozni fognak.

Érkezés Oraviczára este 7 órakor, a hol a társaság meghál, korán reggel Marillavölgybe, bérelt kocsikon.

Marillavölgyön tartózkodás két napig, mely idő alatt részint kocsin, részint kerékpáron fognak kirándulások rendeztetni a fürdőhely megtekintésével. 25 ikén este a marillavölgyi fürdőhely nagytermében hangversenyyel egybekötött táncmulatság lesz néhány dalárda közreműködése mellett.

Szeptember hó 26-ikán reggel kirándulás Anina-bányára, a hol ebédelni fog a társaság; ebéd után utazás Baziásra, ott a külön hajón estebéd után ki-ki elfoglalja nyughelyét. Másnap reggel indulás a Vaskapuhoz.

Vaskapuhoz érkezés délelőtt 10 órakor. Itt a hajó horgonyt vet, hogy a társaság a megnyitási ünnepélyt végignézhesse. Délután 2 órakor a hajó Orsovára indul, honnan vonaton indulás Herkulesfürdőbe; itt a társaság az ünnepi versenyek megtekintésére fentartott helyeket elfoglalja. A versenyek közvetlen a tejedelmi vendégek érkezésével délután 4 órakor kezdődnek. A verseny után bankett a fürdőhely nagytermében, mely alkalommal a díjak ki fognak osztani. Szeptember 28 án reggel a fürdő és környéke megtekintése.

Indulás Budapestre szeptember hó 28 án délután 2 órakor külön gyorsvonattal, érintve azon városokat, a honnan résztvevők csatlakoztak.

Érkezés Budapestre este 10 órakor. Itt a Budapestre jött vidéki résztvevők elhelyezéséről Beszéds Iván főrendező ur gondoskodik.

Részvételi díj: vasuton II., hajón I. osztály 39 forint 50 kr. — Ezen árban bentfoglaltnak:

1. Ellátás Aradon. 2. Ellátás Marillavölgyön. 3. Ellátás hajón. 4. Ellátás Herkulesfürdőn. — Ugy az érkezéseknél, mint pedig az indulásoknál kocsik fognak a résztvevők rendelkezésére állani.

Jelentkezéseket folyó évi szeptember hó 1-ig egyenként vagy csoportonként elfogad 15 forintnyi előleg beiktatása mellett Jelfy Gyula ur (Budapest, Szervita-tér 5), míg az utazásra vonatkozó írásbeli felvilágosítással Beszéds Iván ur (Budapest, Calvin-tér 4, I. emelet 7.) szolgál.

A részvételi díj hátralévő része legkésőbb f. évi szeptember hó 15-ig küldendő vagy fizetendő be Jelfy Gyula urhoz; ennek elmulasztása az előleg elvesztését vonja maga után.

A részvételi igazolvány a teljes összeg befizetése után megküldetik.

MELOCCOPÉTER
BUDAPEST
VI. Óvári utca. 21.

Magyarországi királyi és kir. udvari tanácsos, az 1848-49. évi szabadságharcban vitézségével és hősiességével a legmagasabb kitüntetésre méltóvá vált.

Magyarországi királyi és kir. udvari tanácsos, az 1848-49. évi szabadságharcban vitézségével és hősiességével a legmagasabb kitüntetésre méltóvá vált.

Magyarországi királyi és kir. udvari tanácsos, az 1848-49. évi szabadságharcban vitézségével és hősiességével a legmagasabb kitüntetésre méltóvá vált.

4—5 % mellett

rendes és rendkívüli jelzálogkölcsönöket kieszközöl, valamint a legbonyolódottabb conversiókat szintén 4—5 % -kal rendezni gyorsan és discret, minden előleg nélkül

HERCZEG SÁNDOR
BUDAPEST,
Gyúr-utca 19. szám.

Pártoljuk a kitünő hatású erdélyi ásványvizeket!

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ásványvizei.

A „Livia“ forrás-viz
HAZAI SELTERS!
2 liter 29 kr., 1 liter 20 kr., 1/2 liter 15 kr.

Egyetlen élvezeti
vasas-viz. „Széchenyi“
2 lit. 30 kr., 1 lit. 21 kr., 1/2 lit. 16 kr.

Orvosi vélemények szerint a legkitünőbb ásványvizek.

„Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület“

országos ásványviz raktára: **BUDAPEST, Aradi-utca 58 sz.**

Telefonnál csak a szám 25—15 kérendő.

Székesfejérvári főraktár: Imrich Viktor gyógyszerésznél, Reinitz Lipót kereskedőnél.

Kapható mindenütt. — A jövedelem jótékony célra megy.

H I R D E T É S E K

felvételnek kiadóhivatalunkban (Szt.-István-tér 1-ső szám alatt) a legjutányosabb áron.